

ЕПІФІТНА МОХОВА РОСЛИННІСТЬ МІСТ РОМЕНЬСЬКО-ПОЛТАВСЬКОГО ГЕОБОТАНІЧНОГО ОКРУГУ

Гапон Ю.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка,
Україна

Дослідження мохової рослинності України, її класифікація є важливим аспектом сучасних біологічних досліджень. Адже на часі необхідним є створення загальної класифікаційної схеми та виявлення її особливостей в загальноєвропейському контексті. Одним із напрямків вивчення мохових угруповань є дослідження їх в урбоекосистемах, на що сьогодні мало звертається уваги. Тому метою наших досліджень є дослідження епіфітних бріоугруповань міст обласного підпорядкування, що знаходяться в Роменсько-Полтавському геоботанічному окрузі, а саме: Лубен, Миргорода, Пирятина, Полтави (Полтавська обл.), Прилук (Чернігівська обл.), Ромен (Сумська обл.) [3].

Матеріалом для написання роботи є гербарні зразки мохоподібних, геоботанічні описи бріоугруповань, зібрані та виконані протягом польових сезонів 2014-2017 рр. Геоботанічні описи виконані згідно існуючих вимог [2]. Назви мохоподібних наведені за «Чеклістом мохоподібних України» [1]. Класифікаційна схема складена за «Syntaxonomischer Konспект der Moosgesellschaften Europas und angrenzender Gebiete» [4].

У результаті наших досліджень встановлено, що до складу епіфітних мохових угруповань входить 34 види мохоподібних, що належать до відділу *Marchantiophyta* та *Bryophyta*. Відділ *Marchantiophyta* репрезентований трьома видами з трьох родів, трьох родин, трьох порядків одного класу; *Bryophyta* — 31 видом з 17 родів, 13 родин, 4 порядків, одного класу.

Найбагатшими за кількістю видів є родини *Orthotrichaceae* (5 видів), *Dicranaceae*, *Brachytheciaceae* (по 4 види), *Bryaceae*, *Amblystegiaceae*, *Hypnaceae* (по 3 види). Решта родин репрезентовані одним-двома видами кожна.

Група епіфітів є неоднорідною, вона складається як з облигатних епіфітів, так і факультативних. Останні — це епігейні види, які входять до складу бріоугруповань прикореневої зони, а також зростають на виступаючих коренях дерев.

Класифікаційна схема мохової рослинності досліджуваних урбоекосистем включає наступні синтаксони:

Cl. *Cladonio digitatae-Lepidozietea reptantis* Jez. & Vondr. 1962

Ord. *Brachythecietalia rutabulo-salebrosi* Marst. 1987

All. *Bryo capillaris-Brachythecion rutabuli* Lec. 1975

Ass. *Brachythecio salebrosi-Amblystegietum juratzkani* (Sjög. ex Marst. 1987) Marst. 1989

Угруповання *Bryum moravicum-Brachytheciastrum velutinum* — comm.

Ord. *Dicranetalia scoparii* Barkm. 1958

All. *Dicrano scoparii-Hypnion filiformis* Barkm. 1958

Угруповання *Platygyrium repens* — comm.

Угруповання *Hypnum reptile* — comm.

Ass. *Orthodicrano montani- Hypnetum reptile* Gapon 2010

Cl. *Neckeretea complanatae* Marst. 1986

Ord. *Neckeretalia complanatae* Jez. et Vondr. 1963

All. *Neckerion complanatae* Sw. et Had. in Kl. et Had. 1944
 Suball. *Brachythecio populei-Homalienion trichomanoidis* Marst. 1992
 Ass. *Anomodontetum attenuati* (Barkm. 1958) Pec. 1965
 Ass. *Anomodontetum longifolii* Waldh. 1944
 Cl. *Frullanio dilatatae-Leucodontetea sciuroidis* Mohan 1978 em.
 Marst. 1985
 Ord. *Orthotrichetalia* Had. in Kl. et Had. 1944
 All. *Ulotion crispae* Barkm. 1958
 Ass. *Orthotrichetum pallentis* Ochns. 1928
 Ass. *Orthotrichetum speciosi* Barkm. 1958
 Ass. *Pylaisietum polyanthae* Felf. 1941
 All. *Syntrichion laevipilae* Ochner 1928
 Ass. *Orthotrichetum fallacis* v. Krus. 1945
 Ass. *Orthotrichetum obtusifolii* Barkm. 1958
 All. *Leskion polycarpae* Barkm. 1958
 Ass. *Leskeetum polycarpae* Horvat ex Pec. 1965
 subass. *pylaisielltetosum polyanthae* Baish.& all. 1994
 subass. *amblystegietum serpentis* Marst. 1985
 Вона включає три класи, чотири порядки, п'ять союзів, дев'ять асоціацій, дві субасоціації та три безрангові угруповання.

Епіфітна мохова рослинність розвинена переважно на деревах листяних порід. Переважаючими є синтаксони класу *Frullanio dilatatae-Leucodontetea sciuroidis* Mohan 1978 em. Marst. 1985 (асоціації: *Orthotrichetum pallentis* Ochns. 1928, *Orthotrichetum speciosi* Barkm. 1958, *Pylaisietum polyanthae* Felf. 1941, *Orthotrichetum fallacis* v. Krus. 1945, *Orthotrichetum obtusifolii* Barkm. 1958, *Leskeetum polycarpae* Horvat ex Pec. 1965. У основі та на стовбурах *Betula pendula* L. відмічена асоціація *Orthodicrano montani-Hypnetum reptile* Gapon 2010 та безрангові угруповання *Platygyrium repens* — comm., *Hypnum reptile* — comm. класу *Cladonio digitatae-Lepidozietea reptantis* Jez. & Vondr. 1962. Синтаксони класу *Neckeretea complanatae* Marst. 1986 приурочені до лісових масивів, фітоценозів

Література

1. Бойко М. Ф. Чекліст мохоподібних України / М. Ф. Бойко. — Херсон, Айлант, 2008. — 232 с.
2. Гапон С.В. Методичний аспект дослідження мохової рослинності / Гапон С.В. // .Укр. ботан. журн. — 2013. — Т. 70, № 3. — С. 392–397.
3. Геоботанічне районування Української РСР. — К. : Наук. думка, 1977. — 303 с.
4. Marstaller R. Syntaxonomischer Konspekt der Moosgesellschaften Europas und angrenzender Gebiete / R. Marstaller // Hausknechtia Beigeft 13. — Jena, 2006. — 192 p.